

LUOTTAMUKSELLISEN VIESTIN SUOJAA KOSKEVAN PERUSTUSLAKISÄÄNTELYN TARKISTAMINEN

Asettaminen Oikeusministeriö on päättänyt myöhemmin asetettavaa parlamentaarista valmisteluvaihetta varten asettaa asiantuntijatyöryhmän selvittämään ja valmistelevaan luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaa koskevan perustuslakisääntelyn tarkistamista.

Toimikausi 1.10.2015-30.9.2016

Tausta Puolustusministeriö asetti 13.12.2013 työryhmän kehittämään lainsäädäntöä turvallisuusviranomaisten tiedonhankintakyvyn parantamiseksi. Työryhmä esitti, että tiedustelua koskevan säädösperustan luomiseksi käynnistettäisiin yksi tai useampia lainsäädäntöhankkeita, jotka voitaisiin valmistella toimialakohtaisesti. Työryhmä toisaalta katsoi, ettei tiedustelutarkoituksessa toteutettavasta tietoliikennetiedustelusta näyttäisi olevan mahdollista säätää perustuslakia muuttamatta, pelkästään vieraan valtion tietoliikenteeseen kohdistuvaa tiedustelua ehkä lukuun ottamatta.

Perustuslain 10 §:n 3 momentin sanamuodon mukaan lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista (luottamuksellisen) viestin salaisuuteen vain yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynnissä ja turvallisuustarkastuksessa sekä vapaudenmenetyksen aikana. Lailla ei siten voida säätää luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan rajoittamisesta muissa tarkoituksissa kuten kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus esittää säädösperustaa ulkomaantiedustelulle ja tietoliikennetiedustelulle. Valmistelun yhteydessä kiinnitetään huomiota perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen.

Hallitus päätti strategiakokouksessaan 20.8.2015 käynnistää siviili- ja sotilas-tiedustelua koskevan lainsäädännön valmistelun. Hallitus linjasi, että sisäministeriö ja puolustusministeriö selvittävät vaihtoehtoiset tiedonhankintakeinot ja käynnistävät siviili- ja sotilastiedustelua koskevan lainsäädännön valmistelun. Oikeusministeriö puolestaan ryhtyy toimenpiteisiin perustuslain tarkistamiseksi Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden puitteissa

H:\Asettamispäätös 230915.docx

Käyntiosoite
Kasarmikatu 25
HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
02951 6001

Faksi
09 1606 7730

Sähköpostiosoite
oikeusministerio@om.fi

siten, että lailla voidaan tarpeelliseksi katsottavien edellytysten täyttyessä säätää kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan.

Kukin hanke on erillinen, mutta niitä valmistellaan hankkeita koordinoiten.

Tehtävät

Asiantuntijatyöryhmän tehtävänä on myöhemmin asetettavaa parlamentaarista valmistelua varten selvittää ja valmistella perustuslain tarkistamista siten, että lailla voidaan säätää tarpeelliseksi katsottavien edellytysten täyttyessä kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan. Valmistelussa on otettava huomioon Suomen kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet.

Työryhmän tulee laatia ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän ehdotukset voivat sisältää keskenään vaihtoehtoisia ehdotuksia perustuslain tarkistamisen sanamuodoiksi.

Kokoonpano

Puheenjohtaja:

Manninen, Sami, lainsäädäntöjohtaja, oikeusministeriö

Jäsenet:

Majuri, Tuula, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Ojanen, Tuomas, professori, Helsingin yliopisto

Pohjolainen, Teuvo, professori (emeritus)

Viljanen, Jukka, yliopistonlehtori, Tampereen yliopisto

Pysyvät asiantuntijat:

Kievari, Timo, viestintäneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö

Sakslin, Maija, eduskunnan apulaisoikeusasiamies

Viitanen, Marko, poliisijohtaja, sisäministeriö

Nurminen, Minnamaria, vanhempi hallitussihteeri, puolustusministeriö

Sihteerit:

Majuri, Tuula, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Vanhala, Liisa, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Ylijohtaja

Asko Välimaa

Lainsäädäntöjohtaja

Antti Leinonen

JAKELU

Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, pysyvät asiantuntijat ja sihteerit

TIEDOKSI

Oikeusministeriö

- kansliapäällikkö
- lainvalmisteluosasto
- viestintäyksikkö

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus

Eduskunta

Tasavallan presidentin kanslia

Ministeriöt

Valtioneuvoston oikeuskansleri

Eduskunnan oikeusasiamies

Korkein oikeus

Korkein hallinto-oikeus

